

ДЕТСКИТЕ ПОСЛАНИЯ НА ЛЮДМИЛ ДРИНОВ

Георги Н. Николов

Този наш поет си отива от света твърде рано (1915–1932). На седемнадесет години всеки автор, почти без изключение, може само да загатва за творческото си дарование. Да маркира тематично художественото бъдеще, което не му е отредено да има. И да остави произведения, заличени от равнодушното време, или живи и днес. Почти всичко, създадено от сина на детския писател Стоян Дринов, е събрано в посмъртната сбирка „Поздрав“ (С., 1934, печ. „Книпеграф“). Тя съдържа 30 творби, за които вместо предговор Елин Пелин споделя: „Малки нежни песнички, звънки, игриви и стройни са стиховете на младия поет Людмил Дринов. Напоени с любов към природата, състрадание към бедните и слабите,

преплетени с невинни шеги, облъхани от детска наивност, тия малки стихове ще допаднат на децата и ще звънтят в техните души с непринудената си поезия и с чистотата на родната реч“. Оценката на Елин Пелин е актуална и днес. Докolkото, разбира се, е съизмерима със съвременната реалност, в която цари духовен хаос и загърбване на изконните български ценности. Няколко са основните теми, вълнували юношата в отреденото му време на земята – селският бит, втъкан в пъстрите шевици на природата... и училището. Смяната на годишните сезони, всеки осмислен през призмата на чистата детска сетивност, фолклорните обичаи и не на последно място – изразеното съчувствие към своите връстници, поставени в неравностойно положение. То е натуралистично-описателно: авторът няма житейския опит, който би го отвел до първоизточника на бедността и тихото човешко страдание. Но това не му пречи да бъде максимално точен в наблюдаваните картини, които споделя с читателя. Да изразява съчувствие и поне морално да бъде на страната на социалната низина:

*Изпито, бледо, парцаливо,
Със тъжни, хлътнали очи,
Преглъща сълзите парливи,
Поглежда тихо и мълчи.
Край него здания и хора
И много весели деца,
Които бързат и говорят
С доволни, радостни лица.*

*А никой поглед не навежда
Към треперящите ръце
И никой с милост не поглежда
Изнемоцялото лице.
„Просяче“*

Но като цяло литературното наследство на юношата Дринов е ярко-оптимистично. Изтъкано от символи, сред които „листи златни”, „вакли овчици”, „медна цафара”, „кон огнянец”, „светли небеса”, „пролет цветнолика”, „рог извил е месец злат”, „клас тучен”, „снежнодрех Дядо Мраз”, „ведри небосклони” и пр. Над всички, като цар-господар се извисява Слънчо, приятелят на децата, за които авторът казва: „И ние сме птички игриви/И ний сме градинка цветя”. Именно детето е лирически герой в стиховете тук и чрез любопитния му поглед опознаваме света. Той черпи живителни сокове от патриархалната красота на българското село и ако бе се развил като творец, Людмил несъмнено би бил негов художествен апологет. Радва го всичко: трудът по нивите, окъпани в човешка пот, прошепнатото облекчение, че е далеч от шума на големия град и простите взаимоотношения между хора, носители на искреност и хармония помежду си. Част от стиховете в „Поздрав” излъчват аромата на фолклорното наследство и силно напомнят, особено с мотива за гурбетчийството, народна песен. В други, съвсем по детски, е изразено доволството от топлия дом. От присъствието на най-близките и спокойствието, което е обзело схлупената родна хижка в зимния мраз. Нетърпеливо чаканото коледуване и първият полъх на идващата пролет. Икона за „селските” стихове на Дринов е култът към труда на нивата, когато зърното се прибира в хамбарите и тиха удовлетвореност се прокрадва в душите на морните стопани. В този култ авторът открива и своята същност, запазила спомен за напуканите длани на предците. Намира стихията си и цял се разтваря в палещата ѝ сърцевина. Защото познава света на селото не само от преразка. Обича го дълбоко и чисто и е частица от доловимата му енигматичност. Подчинена на сезонните надежди за богат урожай – носещ като заслужен благослов спокойствие и веселие в людските сърца. Людмил Дринов съзнателно идеализира селото, възприемайки го като пример как трябва да се живее в сговор с природата. Даряваща на човешките хляб за тялото и добри мисли към света, който ги заобикаля. Така е било нине и присно, така, дай, Боже, да бъде и занаят. В тези си творби може би авторът прави неволно сравнение между града, където социалната дис-

хармония е по-ясно откроеана, и селото. Мъничък свят, пред чийто олтар все още се тачат стародавните добродетели за взаимна помощ, подкрепа на изпадналия в беда, общи радости и общи скърби. И заедно разчупена погача. Плътта на която ще стигне до всеки, който честно е превидал гръб на полето. Младият поет ни е завещал в годините възторга си от храма на селското битие и пред неговия олтар полага ведрите си строфи:

*Здравей, ти моя земя спорна,
И вий, разцъвнали поляни,
И бодри и работни дни,
Ти, мое село неуморно,
И мои къщички засмени,
В които радостта звъни!*

*Аз връщам се и тъй съм весел
И сецам се така порастнал,
И волен съм като орле;
В душата жажда съм понесъл
На малък селянин, израстнал
Всред необятното поле.*

*Сега в нивята хлебодатни
Ще жъна с радост във гърдите,
С щастливи, грейнали очи.
– Здравей, ти земя благодатна,
Аз идвам бодро в ширините
Окъпан в палави лъчи.
„Пред ваканция”*

Немалка част от стиховете на Дринов са посветени на българското училище: обичано и тачено от младия автор, сам той все още на ученическата скамейка. Понякога редовете са изпълнени с безобиден хумор. Рисуващ „мъките” на детето в първия му досег с науката:

*Кой ли е измислил
Плочи и калемци,
Моливи, писалки,
Книгите големи?*

*Над задачи мъчни
Цял ден гръб навеждай,
А навън към двора
Под око поглеждай!*

„Мъчно нещо”

Като цяло творчеството на Дринов е ведро, оптимистично. Но понякога душата му се стяга в обръча на самотата. На някаква странна безизходица, родена може би от неясни предчувствия, маркирани с „жалещи дървета”, „голи клони”, „сълзи”... Символиката се променя, настроението е минорно. Сякаш детството в миг е отлетяло и поетът се възправя срещу света, без ясно да съзнава какъв път да поеме. Няма ясни послания към читателя, а само растящи тегоби, върху които същата тази самота се надгражда и започва глухо да тътне. Тя трябва да намери своите слушатели. Да бъде съпричастно споделена и отстранена от иначе ведрия натюрел на автора, сред който унинието не му е присъщо. Защото в литературното наследство на Людмил доминира възторгът. Радостта от живота, предвкусването на детските удоволствия и увереността, че и следващите години ще са все така спокойни. В творби като „Боже, колко сме сами!” всичко това е заменено с картини от отиващия си летен сезон, с депресивна искреност и предчувствие за някаква неясна безизходица:

*Над полето пожълтяло,
Жерави – синджир летят,
Ширинето запустяло,
Вехне, съхне цвят до цвят.*

*Мрачно тегнат небесата,
Тихо дъжд ръми, ръми...
Как е пусто на земята,
Боже, колко сме сами!*

Творчеството на Людмил Дринов, малко по обем, е застинало в краткото време, в което е създавано. Може би, ако беше живял повече, авторът щеше да бъде един от възторжените певци на българското село, какъвто го виждаме в немалка част от творбите му. Може би щеше да постави акцент и върху социалната дисхармония, която го вълнува и срещу която се опълчва с детското си възмущение. А може би щеше да поеме по друг, неизвестен за нас естетически път. Но и стиховете, които ни остави, приличат на шепя ярки цветни акварели. На плочки от домино, съзиждащи дарованието на една в повечето случаи ведро-неспокойна младост. В отминал век – с друга нравствена ценностна система. С друг школки звън и с други радости, отмрели с поколенията на нашите дядовци и баби. Мисля, че Дринов има своето мъничко място в историята на българската литература. Защото, като всяка история и тя се съгражда не само с огромни скали. А и с мъничките песъчинки, осъществяващи спойката на целия градеж. Там, някъде в него, е сърцето и на Людмил Дринов, когото се опитваме да отърсим от праха на забравата с тези кратки редове...

CHILDREN'S MESSAGES OF LYUDMIL DRINOV

George N. Nikolov

Abstract

This article by George n. Nikolov gives biographical information and analysis on the creativity of Bulgarian poet of the period between the two world wars Lyudmil Drinov and commented on its creative messages. Cited are the poetic verses of the book of L. Drinov “Greeting” (Sofia, printing house “Knipegraf”, 1934).

